

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-08

Diarienummer 2024-20595

Handläggare

Maria Holmes

Telefon: 031-368 39 19

E-post: maria.holmes@miljo.goteborg.se

Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över förslag till planprogram för Linnéplatsen, SBF-2023-00338

Förslag till beslut

Miljö- och klimatanmänden skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Planprogrammet avser ett område mellan Linnéplatsen och Änggården. Planprogrammet har initierats av spårvägsprojektet Lindholmsförbindelsen, som ska förbinda Lindholmen med Stigberget och Linnéplatsen. Förslaget till planprogram beskriver en målbild där den gående människan är i fokus.

Miljöförvaltningens synpunkter

Luftkvalitet: Planprogrammet behöver beskriva luftsituationen utifrån vilken påverkan en ny spårvagnsförbindelse till Linnéplatsen och trafikomläggningen av vägtrafik kan ha på luftkvaliteten.

Ljudmiljö: Det behöver beskrivas översiktligt i planprogrammet hur en ny spårvagnsförbindelse till Linnéplatsen och trafikomläggningen av vägtrafik kan komma att påverka buller vid befintliga bostäder. Området kring entrén till Slottsskogen vid Linnéplatsen och den östra delen närmast spår- och vägtrafik behöver utformas utifrån målet om en god ljudmiljö.

Naturmiljö: Programmet behöver lyfta fram träden och trädens betydelse för biologisk mångfald. Det bör nämnas i programmet att det finns fler fridlysta och rödlistade arter än mindre hackspett i programområdet som behöver hanteras i kommande detaljplaner.

Dagvatten: Miljöförvaltningen bedömer att åtgärder som kan stå i konflikt med ekologiska värden och Slottsskogens parkkvaliteter behöver undvikas i kommande detaljplanering.

Miljömål: Miljöförvaltningen bedömer att kapitlet om konsekvenser och genomförande behöver inkludera ett avsnitt som beskriver programförslagets bedömda påverkan på miljömålen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030¹ mer i detalj, både positiva och negativa. Det behöver också beskrivas hur planprogrammet kan bidra till att stadens miljömål uppnås.

¹ [Miljö- och klimatprogrammet - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](#)

Miljöförvaltningens samtliga synpunkter beskrivs under rubriken Förvaltningens synpunkter sist i tjänsteutlåtandet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken Förvaltningens synpunkter.

Bedömning ur social dimension

Programmet föreslår en utformning som gynnar gående och cyklister vid Linnéplatsen, vilket skapar säkrare och mer tillgängliga stadsrum med fler parker och vistelseytor. Miljöförvaltningen bedömer därför att planprogrammet kommer att skapa bättre förutsättningar för invånarnas sociala relationer, vara positivt för mångfalden och bli säkrare för barn. Förbättrad kollektivtrafik ökar dessutom tillgängligheten till Slottsskogen.

Bilaga

[Länk till programhandlingarna på www.goteborg.se.](http://www.goteborg.se)

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att genomföra samråd för förslag till planprogram för Linnéplatsen. Stadsbyggnadsnämnden har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till program senast den 8 oktober 2024.

Miljöförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till den 22 november 2024 för behandling i miljö- och klimatnämnden den 19 november 2024.

Förvaltningen har bedömt förslaget miljö- och hälsoskyddsaspekter och tagit fram detta förslag till yttrande till stadsbyggnadsnämnden.

Beskrivning av ärendet

Syftet med planprogrammet är att föreslå en helhetslösning för ett attraktivt och tillgängligt park- och stadsrum, utifrån anslutningen av Lindholmsförbindelsen till Linnéplatsen och huvudentrén för Slottsskogen.

Planprogrammet syftar även till att utgöra underlag för kommande planering, och stadsutveckling på platsen inklusive utvecklingen av huvudentrén för Slottsskogen, då Lindholmsförbindelsen föranleder en förändrad och utökad funktion med fler resenärer än idag. Planprogrammet kommer att utgöra underlag för projektet Lindholmsförbindelsen och kommande detaljplaner.

Lindholmsförbindelsen är en planerad spårvägstunnel under älven, mellan Lindholmen och Linnéplatsen, via Stigberget. Vid Linnéplatsen ansluter Lindholmsförbindelsen i form av ett tråg och en större bytespunkt etableras.

Lindholmsförbindelsen förbinder Lindholmen, Stigberget och Linnéplatsen med befintligt spårvägsnät.

Linnéplatsen ingår i ett större område som omfattas av både riksintresse för kulturmiljö och riksintresse för friluftsliv.

Utifrån översiktsplanens rekommendationer och viljeinriktning samt programmets syfte och mål har följande intentioner för platsens utveckling tagits fram.

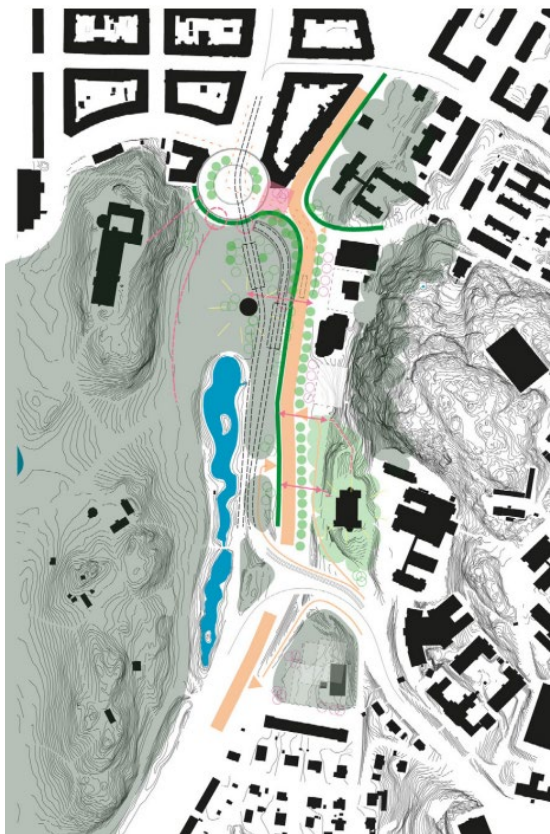
- De stora dragen i stadslandskapet lyfts fram.
- Historiska sammanhang förstärks.
- Funktion och form hänger samman.

- Stadsrummen utformas utifrån den gåendes perspektiv.
- Övergångar mellan park-, stads- och gaturum blir tydliga.

Planprogrammet för Linnéplatsen beskriver en målbild för platsen, vilka värden som behöver tillvaratas och utvecklas, prioritering mellan olika anspråk och funktioner samt förhållanden mellan park-, stads- och gaturum. I kommande detaljplaner och projekt för Lindholmsförbindelsen behöver programmets förslag konkretiseras. Förslaget överensstämmer med Översiktsplan för Göteborg.

Programförslaget:

- Slottsskogen omsluter den nya bytespunkten och skapar ett sammanhang med Seminarieparken och institutionerna (grön linje i figuren).
- Bytespunkten och träget ligger i parken, där grönskan är överordnad.
- Dag Hammarskjölds boulevard och Övre Husargatan är det primära rörelsestråket för bil, buss och cykel (orange stråk). Väster om detta stråk föreslås ett lägre tempo och gångfartsmiljöer.
- Smalare gaturum och skillnad i stadsrummens karaktär och tempo skapar tydliga platser för fotgängare och cyklister (rosa pilar och fält, passager för gående).
- Historiska former för platser, parker och gaturum tas upp.
- Linnéplatsen, med Slottsskogens entré, är hierarkiskt överordnad, med god överblickbarhet över stadsrummet.
- Tydliga entréer skapas för park respektive bytespunkt (rosa ringar).
- Resenärsfunktion för bytespunkten samnyttjas med service för parken i liten byggnad utan baksida (svart fylld cirkel).
- Längs kanten av Medicinareberget tydliggörs miljöerna runt Annedalskyrkan, tillsammans med framtida bebyggelse (vita rektanglar med svartstreckad linje).
- Bebyggelse och tydligare sätt att röra sig längs Medicinareberget samt en utveckling av Karlsrofältet hjälper till att binda ihop Linnéplatsen med Änggården.

Programförslaget -Målbild för programområdet

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning av planförslagets effekter på miljö och hälsa

Nedan sammanfattas de bedömningar som stadsbyggnadsförvaltningen gjort rörande de viktigaste miljö- och hälsoaspekterna av programförslaget:

Allmänt

Programmet fokuserar på kulturmiljön. Linnéplatsen ingår i ett större område som omfattas av både riksintresse för kulturmiljö och riksintresse för friluftsliv. Slottsskogen, Linnéplatsen och Karlsrofältet ingår i område av riksintresset för kulturmiljövård, Slottsskogen - Botaniska Trädgården – Änggården.

Luftkvalitet

Ett målområde för platsen är att skapa stråk för fotgängare och cyklister där halter av luftföroreningar är lägre.

Ljudmiljö

Ett målområde för platsen är att skapa stråk för fotgängare och cyklister där bullernivåer är lägre.

Naturmiljö

Slottsskogens kulturresevat är under bildande. I förhållande till föreslaget kulturresevat följer programförslaget den gestaltungsmissiga målsättningen för Slottsskogens entréområde, som ska ha en tydlig karaktär av 1800-tals stadspark med anlagda dammar, breda, mjukt slingrande parkvägar och klippta, böljande gräsfält med inslag av stora träd. Gränsen mot öster ska stärkas genom grönska och det ska vara en markerad entré att träda in i. Siktstråk från park till övrig stad ska tas särskild hänsyn till och befintliga ska värnas.

Programförslaget ska möjliggöra bland annat att bevara och utveckla ädellövskogar och lövrika blandskogar som är värdefulla både för den biologiska mångfalden och för rekreation, friluftsliv och natur- och kulturupplevelser.

I slänten upp mot Naturhistoriska museet växer stora hundraåriga ekar. Ekarna är en del av riksintressets gröna karaktär. Slottsskogens ekar ingår tillsammans med Medicinarebergets ekar i ett större födosöksområde för den rödlistade fågeln mindre hackspett. Även många andra naturvärden är knutna till just äldre ekar, då de ger både föda och boplatser åt insekter, fåglar och mindre däggdjur.

Planprogrammet föreslår att förstärka de gröna gränserna mellan områdets park- och stadsrum. Den nya bytespunkten underordnar sig Slottsskogens parkmiljö och får en tydligt grön karaktär. För att programmets intentioner ska bli verklighet behöver gränsen samt hållplatser och spåranläggningar gestaltas omsorgsfullt. Förutsättningar för att kunna etablera nya träd i gränsen och i anslutning till bytespunkten, det vill säga i närheten av Lindholmsförbindelsens tråg, behöver studeras vidare inom projekt Lindholmsförbindelsen och detaljplan för Linnéplatsen.

Planprogrammet föreslår att Slottsskogen och Seminarieparken tydligare knyts ihop genom att utöka och ta tillbaka det som en gång var park och institutioner i parkmiljöer. Tillsammans med stadsrum av lågfartskaraktär, där det är enklare att röra sig som fotgängare, samt smalare gatusektioner med fler korsningspunkter kommer kopplingar mellan promenadområden i gröna miljöer bli tydligare, vilket är positivt ur ett socialt

perspektiv. Förslaget följer och förbättrar därmed översiktsplanens utpekade gröna stråk mellan Slottsskogens och Seminarieparkens område.

Att genomföra Lindholmsförbindelsen kommer att ge negativa konsekvenser för befintliga träd. Både inom projektet Lindholmsförbindelsen samt inom kulturresevarsarbetet för Slottsskogen har trädinventeringar tagits fram. Såväl träd som är klassade som särskilt skyddsvärda enligt Naturvårdsverket, som sammanhängande trädbestånd med ädellövskog kommer påverkas av byggnationen av Lindholmsförbindelsen. Exakt påverkan och vilka träd som eventuellt går att flytta, liksom möjlig kompensation, behöver utredas närmare inom projektet och detaljplanen för Lindholmsförbindelsen.

Markmiljö

Det finns ingen information om markmiljö i programmet.

Dagvatten

Ytor för dagvattenhantering behöver finnas för fördröjning och rening. Placering, utformning och gestaltning av dagvattenanläggning kan ske på flera olika sätt så länge funktionen är tillgodosedd.

Inom programmet föreslås att arbeta vidare med lösningar på Linnéplatsen och i Slottsskogen för att minska mängden skyfallsvatten på primära utryckningsvägar. Förslag på åtgärder att utreda vidare i detaljplan är att utveckla Karlsrodammarna för att hantera större vattenmängd, att sänka ned gräsmattan norr om dammarna, vallar i strategiska lägen eller tunnelloösningar för att leda bort vatten. Samtliga åtgärder inom planområdet behöver ha ett tydligt och genomtänkt landskapsgrepp och följa framtagna mål och principer för Slottsskogen. Åtgärderna kan stå i konflikt med ekologiska värden och Slottsskogens parkkvaliteter och behöver studeras fördjupat. Inom ramen för arbetet med järnvägsplanen har Kretslopp och vatten på uppdrag av exploateringsförvaltningen under 2023 genomfört en kostnadsnyttoanalys för delar av åtgärdsförslagen. Åtgärder utanför planområdet uppströms i systemet har tidigare utretts och behöver fortsatt vara en del av det fortsatta arbetet.

Området kring Karlsrofältet, har en viktig funktion i ett större, övergripande system för att hantera dagvatten och skyfall. Vid förändringar i markanvändningen måste den säkerställas. I kommande arbeten behöver det studeras huruvida Karlsrofältet kan avlastas som skyfallsyta.

Mobilitet

Planprogrammet för Linnéplatsen har initierats av att projektet Lindholmsförbindelsen ansluter till Linnéplatsen. Lindholmsförbindelsen är en central del i målbild Koll2035, och utpekad i översiktsplanen som en del av innerstadsringen för spårvägstrafik. Lindholmsförbindelsen är av stor vikt för utvecklingen av kollektivtrafiken i Göteborg, och bedöms nödvändig för att skapa ett mer robust spårvägssystem och främja hållbara resor.

En av intentionerna med programmet är att stadsrummen utformas från den gåendes perspektiv genom följande:

- Prioritera ytor för gående och cyklister samt möjlighet för vistelse.

- Organisera och koppla ihop stadsrum för en tydlighet i rörelser och orienterbarhet, både för gående och cyklister.
- Förstärk entrén till parken, som är en av de viktigaste gång- och cykelstråken i centrala Göteborg.
- Eftersträva smalare gaturum med grönska som markerar riktningar och gränser i stadslandskapet samt logiska och samlade trafiklösningar för bil, buss och spårvagn utan de storskaliga korsningarna.
- Minska trafikytan i området mellan Linnéplatsen och Slottsskogen till förmån för plats för vistelse och park. Biltrafikens tillgänglighet mellan Dag Hammarskjöldsleden och Linnégatan kommer därmed minska.

Miljömål

Bland de mål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030² som berör program för Linnéplatsen kan särskilt följande lyftas fram: Naturen - öka den biologiska mångfalden i stadsmiljön, Klimatet - minska klimatpåverkan från transporter, Människan - säkra en god luftkvalitet, en god ljudmiljö samt säkra tillgången till grönområden och nyttja ekosystemtjänster.

Förvaltningens synpunkter

Allmänt

Programmet fokuserar på kulturmiljö. Det finns inte så mycket information kring övriga miljöfrågor, förutom dagvatten och naturmiljö. Miljöförvaltningen förutsätter att detaljerade utredningar kring övriga viktiga miljöfrågor, såsom markmiljö, luftkvalitet och buller, kommer att tas fram inom kommande detaljplaner och järnvägsplanen för Lindholmsförbindelsen.

Luftkvalitet

Miljöförvaltningen bedömer att det inte behöver göras någon platsbedömning för luft eller någon mer detaljerad luftutredning i programmet, utan det kan göras i kommande detaljplan. Miljöförvaltningen bedömer dock att det är viktigt att luftsituationen ändå beskrivs i programmet utifrån vilken påverkan en ny spårvagnsförbindelse till Linnéplatsen och trafikomläggningen av vägtrafik kan ha på luftkvaliteten.

Ljudmiljö

Miljöförvaltningen bedömer att det behöver beskrivas översiktligt i programmet vilken påverkan en ny spårvagnsförbindelse till Linnéplatsen och trafikomläggningen av vägtrafik kan komma att ha på befintliga bostäder ut bullersynpunkt. Detta behöver sedan detaljstuderas i en bullerutredning i detaljplanen.

En annan aspekt som är viktig att beakta är att den del av Slottsskogen som ligger närmast Linnéplatsen idag är den del av parken som är mest exponerad för buller från väg- och spårtrafik. Miljöförvaltningen bedömer att, förutom målområdet i programmet att skapa mindre bullerförorenade stråk, behöver området kring entrén till Slottsskogen vid Linnéplatsen och den östra delen närmaste spår- och vägtrafik utformas med målet om en god ljudmiljö. Bullerutredningen, som behöver tas fram i detaljplanen, behöver

² [Miljö- och klimatprogrammet - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad](#)

undersöka möjligheten att skapa en bättre ljudmiljö i denna del av parken. Miljöförvaltningen förespråkar gröna lösningar för bullerdämpning.

Naturmiljö

Programmet behöver lyfta fram träden och trädens betydelse för biologisk mångfald, grön infrastruktur (inklusive arternas behov) och ekosystemtjänster – inte bara för gestaltning och allmän grönstruktur (för människans behov). Dessa viktiga aspekter behöver komma fram redan i planprogrammet, så att följande detaljplanearbete kan fortsätta arbetet med dem. Att en stor andel av Slottsskogens äldsta ekar finns inom programområdet bör särskilt uppmärksammas, då det handlar om unika värden med flera hundra års leveranstid. Se till exempel Stadsmiljöförvaltningens sammanställning i samband med Slottsskogens 150-årsjubileum³.

Det är bra att den fridlysta och rödlistade arten mindre hackspett uppmärksammas i programarbetet. Det finns fler fridlysta eller rödlistade arter att hantera i fortsatt detaljplanearbete, vilket bör nämnas i programmet. Till exempel finns fladdermöss inom området och det finns en intressant lavflora på befintliga träd.

Markmiljö

Miljöförvaltningen bedömer att en historisk inventering av programområdet behöver göras inför kommande detaljplaner. Utifrån den bör sedan risker avseende förorenad mark, grundvatten och sediment identifieras inklusive var de kan förekomma.

Dagvatten

Miljöförvaltningen bedömer att åtgärder som kan stå i konflikt med ekologiska värden och Slottsskogens parkkvaliteter behöver undvikas i kommande detaljplanering. Miljöförvaltningen förespråkar öppna gröna lösningar för dagvattenhantering som bidrar med ett flertal ekosystemtjänster.

Miljömål

Det är bra att programförslaget hänvisar till Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030⁴ som en av förutsättningarna och att förslaget lyfter fram några särskilda mål som planprogrammet påverkar.

Miljöförvaltningen bedömer att kapitlet om konsekvenser och genomförande behöver inkludera ett avsnitt som beskriver programförslagets bedömda påverkan på miljömålen i miljö- och klimatprogram mer i detalj, både positiva och negativa. Det behöver också beskrivas hur programmet kan bidra till att stadens miljömål uppnås.

Maria Jacobsson

Marcus Jahnke

Direktör

Avdelningschef

³ [Värdefulla ekar - Slottsskogen - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg/om-goteborgs-stad/om-goteborgs-stads-miljo-och-klimatprogram/2021-2030).

⁴ [Microsoft Word - Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030.docx \(goteborg.se\)](#)